

7/7026

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

GÜNLÜK

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23-300- 980
Konu : Yazılı Soru Önergesi

15 MAYIS 2002

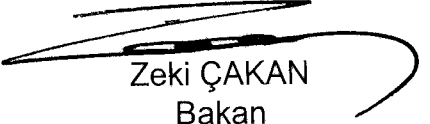
7735

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İLGİ: a) T.B.M.M. Başkanlığı'nın 01.05.2001 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00. 02-7/7026-14879/34960 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 03.05.2002 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-720-1/2367 sayılı yazısı.

Denizli Milletvekili Sayın Mustafa Kemal AYKURT'un Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve kendileri adına tarafımdan cevaplandırılması tensip edilen, 7/7026-14879 esas no.lu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :

EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sayın H.Hüsamettin ÖZKAN)

**DENİZLİ MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA KEMAL AYKURT'UN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/7026-14879)**

Soru 1:

Gaz alımı yapılan ülkelerden taahhüt edilen miktarda gaz alımının gerçekleştirilemediği ve bu yüzden ilk etapta 170 milyon dolar, daha sonraki dönemlerde ise bu rakamın milyar dolarları bulacağı yönünde basında haberler yayınlanmaktadır. Bu haberler doğru mudur? Doğru ise şimdiye kadar ne kadar tazminat ödenmiştir?

Cevap 1:

Taahhüt edilen miktarda gaz alımının gerçekleşip gerçekleşmediği hususu ancak yıl sonunda karşılıklı yapılacak hesap mutabakatı ile netleşecek bir konudur. Nitekim ekonomik krizin kendini hissettirdiği 2001 yılı için böyle bir ödeme yükümlülüğü altına girilmemiş olup, 2002 yılı içinde ekonomideki düzelme ve yeni müşterilerin devreye girmesiyle böyle bir yükümlülük altına girilmesi beklenilmemektedir.

Ayrıca, anlaşmalar gereği yıl sonlarında alınamamış bir gaz için ödeme yapılması durumu sözkonusu olduğunda, takip eden yıllarda BOTAŞ Genel Müdürlüğü bedeli ödenmiş bu gazı hiçbir ödeme yapmaksızın alma hakkı mevcuttur.

Soru 2:

Hangi ülkeyle yıllık ne kadar miktarda ve fiyatta gaz anlaşması yapılmıştır? Bu anlaşmalar gereği bugüne kadar gaz alımı (2001 yılı 2002 yılı aylar itibarı ile) ülke bazında hangi miktarlarda gerçekleşmiştir ve yerine ne kadarı getirilebilmiştir? Önümüzdeki aylarda ne olacaktır?

Cevap 2:

Her ülke ve her anlaşmada miktarlar yıllar itibarıyla farklılık göstermektedir. 2002 yılı için, ülkeler bazında anlaşma miktarlarımız şöyledir; Rusya Federasyonu'ndan 6 ve ayrıca 8 milyar m³, Cezayir'den 4 milyar m³, Nijerya'dan 1,2 milyar m³ ve İran'dan 4 milyar m³'dür. Ancak bu miktarlar alım taahhüdü miktarları olmayıp taahhüd edilen

miktarlar daha düşüktür. 2001 yılında Rusya Federasyonu'ndan yaklaşık 10,9 milyar m³, Aralık ayında gaz teslimatı başlayan İran'dan 115 milyon m³, Cezayir'den yaklaşık 4 ve Nijerya'dan yaklaşık 1,3 milyar m³ olmak üzere yaklaşık toplam 16,4 milyar m³ gaz ithal edilmiştir. 2002 yılının ilk üç ayında ise Rusya Federasyonu'ndan toplam yaklaşık 2,9, Cezayir'den yaklaşık 1,2, Nijerya'dan yaklaşık 0,5, İran'dan ise yaklaşık 0,3 milyar m³ olmak üzere toplam 4,9 milyar m³ gaz ithal edilmiş olup, 2001 yılının ilk üç ayında bu toplam miktar 4,6 milyar m³'dür. Kontrat bazında al ya da öde yükümlülükleri yıllık olarak hesaplanmakta olduğundan aylık, 3 aylık vb. ölçeklerle alım taahhüdü yerine getirilip getirilememesi sözkonusu değildir. Diğer taraftan yılın geri kalan kısmında yeni işletmeye alınmış Yap İşlet santrallerinin test çalışmalarının bitimi ve yıl içinde devreye girecek yeni santrallerin doğal gaz tüketimi ve yeni sanayi müşterilerinin devreye gireceği de dikkate alındığında 2002 yılı için al ya da öde durumuna düşülmesi beklenmemektedir. Bunun yanı sıra alım fiyatları anlaşmalarda belirlenen formüllerle her üç ayda bir belirlenmekte olup, sözleşme süresince sabit değildir ve alım miktarına göre değil uluslararası petrol ve petrol ürünlerine bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Ancak yine anlaşmalar gereği, alım fiyatları ve formülleri anlaşma tarafları arasında gizlilik arzeden bir hüküm olduğundan talebiniz karşılanamamaktadır.

Soru 3:

BOTAŞ'ın gaz fiyatlarındaki yüksek oranlarda karının olması ve üzerine Şubat 2001 de yapılan kriz eklenince gaz fiyatlarındaki %100'ün üzerindeki artıştan dolayı vatandaş mağdur edilmiş dolayısıyla da tüketim düşmüştür. Diğer taraftan ise gaz alımını yapılan ülkelere karşı yükümlülükler yerine getirilemediğinden dolayı ülkemiz milyar dolarları bulan tazminat ödemekle karşı karşıya bırakılmıştır. Bu durumu nasıl izah ediyorsunuz? Bu güne kadar bu duruma düşürenler hakkında ne gibi bir işlem yaptırınız?

Cevap 3 :

Doğal gaz ithal edilen bir enerji kaynağı olup, bedeli arz kaynağı ülkeye dolar olarak ödenmektedir. 2000 yılı ortasından başlayarak doğal gaz alım fiyatlarının endeksli olduğu uluslararası petrol ve petrol ürünleri fiyatları aşırı yükselişe geçmiş, bu yükseliş faz farkıyla alım fiyatlarımıza 2000 yılı sonu 2001 yılı başında yansımaya başlamıştır. Yine 2001 yılında dolar kurunda %118 oranında büyük artış yaşanmış, bu da doğal gazın TL. olarak

ithalat maliyetlerini katlanarak artırmıştır. Bununla birlikte BOTAŞ Genel Müdürlüğü aşırı artış gösteren bu maliyetin tamamını halka yansıtmayıp, kendisi üstlenmiştir ve kar etmek yerine maliyetin altında satış yapmıştır. Ancak Dağıtım Kuruluşları kriz döneminden önceki kar marjlarını aynen koruyarak nihai tüketici fiyatı tespit etmeye devam etmişlerdir.

Bu nedenle, Bakanlığım yetkisini kullanarak; 08 Ocak 2002 tarih ve 24634 sayılı Resmi Gazete’de “Doğal Gaz Satış Fiyatı Tespit Kararı Tebliği” yayımlayarak Dağıtım Kuruluşlarının ticarethane, konut ve sanayiye uygulayacakları satış fiyatının üst sınırını %45’ten %30’a indirmiştir. Aynı zamanda BOTAŞ Genel Müdürlüğü’nün Dağıtım Kuruluşlarına uyguladığı fiyat da 08.01.2002 tarihinden geçerli olmak üzere %6,65 oranında indirilmiştir. Yine Şubat ayında fiyat %6 oranında indirilmiştir. Mart ve Nisan aylarında ise Dağıtım Kuruluşları fiyatları artırılmamış, Şubat ayında belirlenen fiyat olan 213.662 TL/ m³’ün uygulanmasına devam edilmiştir. Aynı dönem içinde sanayide de doğal gaz fiyatlarında %13.6 oranında indirime gidilmiştir.

Diğer taraftan ülkenin ekonomik şartları da dikkate alınarak ATV kapsamına alınan doğal gazda ATV tutarı minimum düzeyde tutulmuş ve uygulama 01 Mayıs 2002’ye ertelenmiştir.

Ayrıca 1. sorunun cevabında da açıklandığı üzere bugüne kadar satıcı ülkelere karşı herhangi bir ödeme yükümlülüğü de oluşmamıştır.